

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу

Шалашної Ангелини Олександрівни

на тему «Державна фінансова політика економічного розвитку»,

подану на здобуття ступеня доктора філософії

з галузі знань «Управління та адміністрування»

за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

1. Актуальність теми.

Державна фінансова політика як складова системи фінансового забезпечення суспільного розвитку ґрунтується на збалансуванні інтересів держави, місцевого самоврядування, економічних суб'єктів, сукупності динамічних інституційних взаємовідносин у сфері формування і розподілу фінансових ресурсів для підвищення державних соціальних стандартів і гарантій, стимулювання розвитку людського потенціалу, збільшення рівня зайнятості, посилення демографічної стійкості, темпів економічного зростання із дотриманням принципів системності, адаптивності, ефективності, результативності. Доцільним є удосконалення фінансово-бюджетного механізму економічного розвитку, підходів щодо дієвого використання бюджетно-податкового потенціалу країни, забезпечення посилення взаємозв'язку між бюджетними видатками та виконанням встановлених суспільних цілей і завдань. Необхідним є фінансування на достатньо високому рівні цільових програм національної оборони та безпеки держави, соціального захисту населення. Вагомим є удосконалення бюджетно-податкової складової економічної політики держави, розвиток інституційних засад державних фінансових відносин в умовах суспільних перетворень, узагальнення та систематизація досвіду формування та здійснення державної фінансової політики у країнах з розвинутою та трансформаційною економікою, підвищення рівня результативності функціонування системи управління публічними фінансами в умовах обмеженості державних фінансових ресурсів. Бюджетна політика як складова суспільно-економічних відносин полягає у

сукупності відповідних форм взаємозалежностей та взаємовпливів інституційних компонентів бюджетного простору та економічного середовища у процесі формування бюджету та використання бюджетних коштів для досягнення основних завдань розвитку суспільства.

Вищезазначене свідчить про актуальність та своєчасність дисертаційної роботи Шалашної Ангелини Олександрівни.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Державного торговельно-економічного університету: «Фінансово-бюджетна стратегія економічного зростання» (номер державної реєстрації 0119U100577), «Фінансова політика соціально-економічного розвитку країни» (номер державної реєстрації 0121U100344), «Державна фінансова політика суспільного розвитку» (номер державної реєстрації 0122U001433).

3. Ступінь обґрунтованості основних положень і висновків, сформульованих в дисертації.

Сформульовані Шалашною А.О. основні положення і висновки обґрунтовані достатньою кількістю наукових положень та підтверджені науковими результатами. Здобувачем досягнуто основну мету дослідження – розкрито теоретичні засади та удосконалено методологічні положення системи формування та реалізації державної фінансової політики економічного розвитку, підвищено результативність фінансово-економічних перетворень.

4. Достовірність основних наукових положень, висновків проведених наукових досліджень та одержаних результатів.

Достовірність результатів дослідження, висновків і рекомендацій, які містяться в дисертаційній роботі в цілому є достатньою. Наукова проблема досліджена автором, базується на аналізі законодавчих та нормативно-правових актів з питань формування державної фінансової політики економічного

розвитку, статистичних та аналітичних матеріалів органів державного управління, наукових праць провідних вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів.

Наукові положення, результати, висновки дисертаційного дослідження підтверджуються публікаціями у наукових виданнях та їх оприлюдненням на наукових конференціях. Опубліковано 10 наукових праць, у тому числі 3 статті у наукових фахових виданнях, одна стаття у наукових виданнях країн Європейського Союзу, 6 публікацій у збірниках матеріалів міжнародних та всеукраїнських конференцій, загальним обсягом 3,0 друк. арк.

Аналіз дисертаційної роботи, розроблених і представлених в ній наукових положень дозволяє зробити висновок про достатній ступінь їх обґрунтованості згідно встановлених вимог та відповідність дисертації Шалашної А.О. освітньо-науковій програмі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

5. Новизна основних наукових положень, висновків, проведених наукових досліджень та одержаних результатів.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розкритті сутності формування та реалізації державної фінансової політики економічного розвитку, яка полягає у сукупності інституційних засад, механізмів управління фінансовими процесами на макроекономічному рівні відповідно до фінансово-економічного середовища, пріоритетів суспільного розвитку, використанні дієвих бюджетно-податкових інструментів, що надасть можливість підвищити рівень результативності функціонування системи управління публічними фінансами в умовах обмеженості державних фінансових ресурсів, необхідності посилення ефективності використання бюджетних коштів. У дисертації удосконалені підходи щодо формування державної фінансової політики у системі економічного розвитку країни, підходи щодо дієвого використання фінансових механізмів як складової економічної політики держави.

Значним доробком автора є розвинуті інституційні засади державних фінансових відносин, що сприятиме результативності суспільних перетворень.

6. Практичне значення одержаних результатів.

Практичне значення одержаних результатів полягає у удосконаленні засад розробки та реалізації державної фінансової політики, що сприятиме підвищенню результативності фінансово-економічних перетворень.

Наукові результати, висновки дисертаційного дослідження впроваджено у діяльність Секретаріату Кабінету Міністрів України при опрацюванні проєктів нормативно-правових актів з питань формування та реалізації державної фінансової політики, у освітньому процесі Державного торговельно-економічного університету.

7. Оцінка ідентичності анотації та основних положень дисертації

Аналіз змісту анотації та основних положень тексту дисертаційного дослідження Шалашної Ангелини Олександрівни свідчить про їхню повну ідентичність в частині формулювання теми, об'єкту, предмету, завдань, положень, новизни, висновків до розділів, загальних висновків. Загалом зміст анотації відтворює інформацію про методологію дослідження, способи аргументації положень, основні ідеї тексту, викладені стилю. Дисертація відповідає вимогам, встановленим Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

8. Структура дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, показано зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, сформульовано мету і завдання дослідження, наведено наукову новизну одержаних результатів, показано практичне значення отриманих результатів, апробацію результатів дослідження та публікації.

У першому розділі «Теоретичні засади формування державної фінансової політики економічного розвитку» розкрито сутність формування та реалізації державної фінансової політики економічного розвитку, місце державної фінансової політики у системі фінансово-економічних відносин, узагальнено досвід формування та здійснення державної фінансової політики у країнах з розвинутою та трансформаційною економікою.

У другому розділі «Становлення державної фінансової політики в Україні» досліджено розвиток інституційних засад державних фінансових відносин, розкрито особливості формування бюджетно-податкової політики, фінансові механізми забезпечення економічного розвитку України.

У третьому розділі «Основні напрями державної фінансової політики економічного розвитку» визначено пріоритетні напрями формування державної фінансової політики як інструменту економічного розвитку, напрями удосконалення бюджетно-податкової складової економічної політики держави.

Висновки дисертації містять узагальнені результати дослідження щодо теоретичних засад та механізмів формування та реалізації державної фінансової політики економічного розвитку.

9. Окремі дискусійні питання та зауваження.

Відзначаючи позитивні сторони роботи, слід звернути увагу на певні зауваження та дискусійні положення, а саме:

1. У дисертації зазначено, що державна фінансова політика передбачає узгодження цілей, механізмів, джерел формування та пріоритетів використання фінансових ресурсів державного сектора економіки в процесі планування та прогнозування, управління та контролю, забезпечує збалансування доходів і видатків бюджету, покращує якість і прозорість системи державного регулювання економіки (с. 33). Однак, важливо було б більш поглиблено розкрити механізми формування державних фінансових ресурсів.

2. У дисертаційному дослідженні визначено, що інституційний підхід передбачає розгляд бюджетної політики як динамічної системи, що постійно вдосконалюється відповідно до основних макроекономічних завдань (с. 89). Разом з тим, важливим було б приділити більше уваги інституційним засадам бюджетної політики.

3. Автором зазначено, що дієвість планування видатків бюджету, як одна із важливих складових системи управління бюджетом, має суттєве значення в питаннях забезпечення стабільності фінансової системи країни, стійкого економічного зростання (с. 117). Проте, доцільним було б більш розгорнуто показати напрями підвищення дієвості планування видатків бюджету.

4. У дисертаційній роботі визначено, що бюджетно-податкова політика має сприяти розвитку інституційних секторів економіки, підвищенню рівня фінансової стійкості системи державних фінансів (с. 177). Разом з тим, на нашу думку, було б доцільним більш поглиблено розкрити основні підходи до формування бюджетно-податкової політики.

5. У дисертаційному дослідженні зазначено, що важливого значення набуває питання дієвого розподілу обмежених бюджетних ресурсів особливо в умовах воєнного стану (с. 183). Водночас, слід було б приділити більше уваги напрямам посилення спрямованості бюджетного планування на кінцеві результати, підвищення ефективності використання бюджетних коштів.

Разом із тим, висловлені зауваження мають переважно дискусійний характер і не знижують теоретико-методологічного рівня представленої дисертаційної роботи.

10. Загальний висновок та відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертаційна робота Шалашної Ангелини Олександрівни на тему «Державна фінансова політика економічного розвитку» є актуальною за змістом, логічно структурованою, містить наукову новизну та практичну цінність. Тема і зміст дисертації відповідають спеціальності 072 «Фінанси,

банківська справа та страхування» (галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»).

Дисертаційна робота не містить ознак порушення академічної доброчесності. Наукові положення, що містяться в дисертації та виносяться на захист, отримані здобувачем особисто. Опубліковані наукові праці за матеріалами дисертаційної роботи відображають зміст дисертації та результати наукового дослідження. Основні положення дисертації обговорені на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях.

Підсумовуючи, слід зазначити, що рецензована дисертація «Державна фінансова політика економічного розвитку» є завершеною науковою працею, яка відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 р. № 40, вимогам освітньо-наукової програми, яку завершив здобувач, вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44. Наведені у рецензії зауваження не знижують наукового рівня і загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи.

Загалом дисертаційна робота на тему «Державна фінансова політика економічного розвитку» заслуговує на позитивну оцінку, а її автор – Шалашна Ангеліна Олександрівна – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

РЕЦЕНЗЕНТ:

**Професор кафедри фінансів
Державного
торговельно-економічного університету,
доктор економічних наук, професор**

Микола ПАСІЧНИЙ

